

Johanneksen evankeliumin selitys 24

Joh. 7:25-39

Savonlinnan Tuomiokirkko, 2.3.2016

Onko Jeesus Messias?

Viimeksi jäimme Johanneksen evankeliumin selityksessä siihen, kun Jeesus lähti Jerusalemiin lehtimajanjuhille, ensin salaa, mutta alkoi siellä kuitenkin julkisesti saarnata ihmisille. Hän herätti hämmennystä väittämällä, että jerusalemilaiset tahtoivat tappaa hänet. Tämä oli totta. Puoli vuotta aiemmin hän oli pääsiäisjuhlan aikaan parantanut halvaantuneen miehen sapattina. Sen seurauksena juutalaiset olivat suuttuneet niin pahasti, että olivat alkaneet vainota Jeesusta.

Selityksemme jatkuu Johanneksen evankeliumin 7. luvun jakeesta 25:

Muutamit jerusalemilaiset sanoivat: "Eikö tämä ole se, jonka he halusivat tappaa? Kuinka kummassa hän saa puhua täällä vapaasti eivätkä he sano mitään? Ovatkohan hallitusmiehet nyt varmoja siitä, että hän on Messias? Tästä miehestä me kyllä tiedämme, mistä hän on kotoisin. Kun Messias ilmestyy, kukaan ei tiedä, mistä hän tulee." (Joh. 7:25-27)

Jerusalemiin juhille kokoontunut ei siis aluksi ollut tuntenut Jeesusta. Nyt he tajusivat, että kysessä oli sama henkilö, josta he olivat kuulleet, että hän oli aiheuttanut hämmennystä ja johtomiesten suuttumista puoli vuotta aiemmin.

Jeesus puhui niin vakuuttavasti, että ihmisten mieliin tuli, että jospa hän sittenkin olisi Messias. Siihen viittasi sekin, että Jeesus nyt puhui vapaasti, vaikka aiemmin häntä oli vainottu. Se saattoi viitata siihen, että johtomiehet olivat tulleet hänestä toisiin aatoksiin. Ehkä hän oli heidän mielestään Messias.

Mitä Messias tarkoittaa?

Mitä Messias tarkoittaa? Kirjaimellisesti se tarkoittaa "Voideltua" eli "Herran Voideltua". Se taas on viittaus Vanhassa testamentissa kuvattuun tapaan, jonka mukaisesti Israelin kuningas vihittiin virkaansa valuttamalla hänen päähänsä öljyä, kai jotain tuoksuvaan ihon ja hiusten voiteluöljyä. Öljyllä voitelu oli Pyhän Hengen saamisen vertauskuva. Kuninkaasta tuli Jumalan valitsema ja siunaama kansan johtaja, jonka päällä Jumalan Henki oli. Henki antoi kuninkaalle viisauden ja voiman johtaa kansaa oikein ja Jumalan tahtomalla tavalla.

Kuningas Daavid oli prototyyppi tällaisesta "Herran voidellusta". Hänen poikiensa piti jatkaa tätä voideltujen kuninkaitten dynastiaa, mutta se ei onnistunut. He ja koko Israelin kansa luopuivat vähitellen Jumalasta. Sen seurauksena ajatus Herran Voidellusta eli Messiaasta sai uusia piirteitä. Vanha testamentti antoi ymmärtää, että Herran Voideltu olisi tulevaisuudessa ilmaantuva jumalallinen hahmo, joka korjaisi syntisen kansan ja pyhän Jumalan välit aivan uudella tavalla, sellaisella, josta kuningas David oli vain ennakoiva vertauskuva.

Käsitys Messiaasta sai Vanhassa testamentissa muitakin piirteitä, kuin daavidilainen oikeamielinen kuningas. Eräs niistä oli se, että Messias tulisi olemaan profeetoista suurin ja ilmoittaisi Jumalan tahdon erityisen hyvin. Mooses oli ennustanut hänestä näin:

Sinun keskuudestasi, veljiesi joukosta, Herra, sinun Jumalasi, herättää sinulle profeetan, minun kaltaiseni; häntä kuulkaa. - - Ja joka ei kuule minun sanojani, joita hän minun nimessäni puhuu, hänet minä itse vaadin tilille (5. Moos. 18:15-19).

Mutta Messiaasta oli ennustettu paljon muutakin. Hän olisi myös oikea ylimmäinen pappi, sekä lisäksi ”Herran kärsivä palvelija”, joka joutuisi kärsimään muitten puolesta:

Hän kärsi rangaistuksen, jotta meillä olisi rauha, hänen haavojensa hinnalla me olemme parantuneet. Me harhailimme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielleen. Mutta Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen (Jes 53:5-6).

Jerusalemiin kokoontunut kansanjoukko tunsivat nuo ennustukset. Messiaan odotus oli tuohon aikaan yleinen ilmiö, eräänlainen kulttuurinen magatrendi, suositumpaa kuin jääkiekon MM-kisojen seuraaminen Suomessa.

Liian tavis Messiaaksi

Jeesuksessa oli kuitenkin jotain, joka teki hänestä epäuskottavan Messias-kandidaatin. Hän oli liian tavallinen. Kaikki tiesivät, että hän oli kotoisin Galileasta, joka taas oli jonkinlainen Israelin juttu tai Savo. Lisäksi hän oli ammatiltaan rakennustyöläinen. Kansa ajatteli Messiaan olevan jotain salaperäisempää, eksoottisempää. Siksi he sanoivat: ”Tästä miehestä me kyllä tiedämme, mistä hän on kotoisin. Kun Messias ilmestyy, kukaan ei tiedä, mistä hän tulee.”

Onko meillä nyky-suomalaisilla vähän samanlainen ongelma? Jeesus tuntuu liian tavalliselta. Hän on se, josta on paasattu vuosisadat, on rippikoulua ja nuotiolaulua ja pyhäkoulua ja kiiltokuvaa ja samaa vanhaa kirkollista jargonia. Ratkaisun Jumalan löytämiseen on varmasti oltava jotain syvällisempää, eksoottisempää, tyylikkäämpää!

Opettaessaan temppelissä Jeesus huusi kovalla äänellä: ”Te siis tiedätte, kuka minä olen ja mistä tulen. En minä ole tulostani itse päättänyt - minut lähetti hän, joka on totuus itse. Te ette häntä tunne, mutta minä tunnen hänet, koska tulen hänen luotaan ja koska hän on minut lähettänyt.” (Joh. 7:28-29)

Meillekin suomalaisille tekisi hyvää tutustua Jeesukseen sellaisena kuin hän vaikkapa Johanneksen evankeliumin mukaan on. Se voisi tuoda meidän eteemme hämmästyttävällä ja terveellisellä tavalla Jeesuksen ”toiseuden” ja vierauden. Ei hän ollut mikään tuttu kiiltokuva! Tässäkin hän *huutaa kovalla äänellä* Jerusalemin temppelissä. Ihan varmasti tällaisen Jeesuksen kohtaava nykyihminen sävähtäisi selkäydintään myöten. Varmasti riittäisi eksoottisuutta yhtä paljon kuin Madventuresien esittelemissä guruissa.

Jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti

Ratkaisevaa ei ole kuitenkaan ole Jeesuksen tyyli, vaan se, kuka hän on. Hän näyttää tavalliselta juntilasta tulleelta rakennustyöläiseltä. Mutta samalla hän on, kätkeyllä tavalla, Jumalan lähettiläs: ”En minä ole tulostani itse päättänyt – minut lähetti hän, joka on totuus itse.”

Sen takia kenenkään, joka tulee tekemisiin Jeesuksen kanssa, ei tarvitse pettyä siihen, että hän on liian tavallinen. Hänessä on, niin kuin Uudessa testamentissa toisaalla sanotaan ” jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti”

Katsokaa, ettei kukaan saa teitä saaliikseen järkeisopilla ja tyhjällä petoksella, pitäytyen ihmisten perinnäissääntöihin ja maailman alkeisvoimiin eikä Kristukseen. Sillä hänessä asuu jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti (Kol. 2:8-9)

Se, että Jeesus näyttää niin tavalliselta, johtuu hänen ihmisyydestään, ruumiillisuudestaan. Se on hyvä asia. Sen takia me tavalliset, ruumiilliset ihmiset voimme häntä lähestyä. Mutta se ei ole kaikki. Lisäksi hän on myös täysi Jumala ja jumaluuden kaikki salaisuudet ovat hänessä. Siitä riittää syvällisyyttä, ihanuutta, kiinnostavuutta niin paljon, ettei sen pohjaa voi mitata, koska jumaluus on ääretön.

Ristiriitaista suhtautumista

Hallitusmiesten teki mieli pidättää hänet, mutta kukaan ei kuitenkaan käynyt häneen käsiksi, sillä hänen hetkensä ei ollut vielä tullut. Monet kansanihmiset sen sijaan uskoivat häneen. He sanoivat: ”Tökkopa Messias tullessaan tekee useampia tunnustekoja kuin tämä on jo tehnyt.” (Joh.7:30-31)

Jeesus oli siis kiistanalainen henkilö. Hallitusmiehet vastustivat häntä, mutta monet tavalliset kansanihmiset uskoivat häneen. Heillekään uskomisen ei ollut itsestään selvyys. Se johtui päättelystä, mutta ei pitävän varmasta: ”Tökkopa Messias tullessaan tekee useampia tunnustekoja kuin tämä on jo tehnyt” eli: ”Tässä on kyllä jo näyttöä niin paljon, että häntä on pidettävä Messiaana.”

Kun fariseukset kuulivat, että kansan parissa puhuttiin Jeesuksesta tähän tapaan, he ja ylipapit lähettivät miehiään pidättämään hänet. Jeesus sanoi: ”Vähän aikaa minä vielä olen teidän luonanne. Sitten menen hänen luokseen, joka minut on lähettänyt. Silloin te etsitte minua mutta ette löydä, ettekä te pääse sinne, missä minä olen.” (Joh. 7:32-34)

Fariseusten halu pidättää Jeesus johtui siitä, että he pitivät häntä harhaoppisena opettajana, joka vei yksinkertaista kansaa pois raittiista, tavallisesta uskosta, sellaisesta että Jumalan yhteyteen pääsee, kunhan noudattaa Mooseksen lain käskyjä parhaansa mukaan ja uhraa temppeleissä säädettyt uhrin.

Kun Jeesus näki häntä pidättämään lähetetyt, hänelle tuli mieleen, että jonkin ajan kuluttua hänen tosiaan piti joutua pidätetyksi ja tapetuksi. Sen aika ei kuitenkaan ollut vielä: ”Vähän aikaa vielä minä olen teidän luonanne. Sitten menen hänen luokseen, joka on minut lähettänyt.” Se tapahtuisi vuoden kuluttua tuosta, seuraavilla Jerusalemin pääsiäisjuhlilla.

Juutalaiset kyselivät toisiltaan: "Minne hän aikoo mennä? Mistä me emme häntä löytäisi? Onko hän lähdössä niiden luo, jotka asuvat kreikkalaisten keskuudessa? Aikooko hän opettaa kreikkalaisiakin? Mitä hän mahtoi tarkoittaa sanoessaan: 'Te etsitte minua mutta ette löydä', ja: 'Te ette pääse sinne, missä minä olen'?" (Joh. 7:35-37).

Jälleen toistuu eräs Johanneksen evankeliumille tyypillinen teema: ihmiset ymmärsivät Jeesuksen puheet väärin. He luulivat hänen puhuvan siitä, että matkustaisi johonkin muuhun maahan, johon he eivät pääsisi. Hän kuitenkin tarkoitti pois menemisellään kuolemaansa ja sitä seuraavaa ylönousemustaan ja taivaaseen astumistaan takaisin Jumalan luo.

Eräessä mielessä väkijoukko oli pohdinnoissaan oikeassa: "Onko hän lähdössä niiden luo, jotka asuvat kreikkalaisten keskuudessa? Aikooko hän opettaa kreikkalaisiakin?"

Näinhän tapahtui myöhemmin. Sanoma Jeesuksesta kiiri apostolien viemänä myös kreikkalaisten keskuudessa asuville juutalaisille. Ja tapahtui jopa sekin, että Jeesuksesta opetettiin syntyperäisille kreikkalaisille. On opetettu ja opetetaan jopa meille suomalaisille!

Vettä janoiselle eli ratkaisu eksistentiaaliseen angstiin

Juhlan suurena päätöspäivänä Jeesus nousi puhumaan ja huusi kovalla äänellä: "Jos jonkun on jano, tulkoon minun luokseni ja juokoon! Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään kumpuavat elävän veden virrat', niin kuin kirjoituksissa sanotaan." (Joh. 7:37-38)

Itselleni tämä on jo nuoresta asti ollut hyvin merkittävä jae. Minulla on nimittäin ollut ja edelleen on hyvin kova elämän tarkoituksen jano. Nuorena se oli erityisen kova, silloin kun en vielä uskonut Jeesukseen.

Tämä elämän tarkoituksen jano on hyvin yleistä ihmiskunnassa; ainakin sen jälkeen, kun välttämättömät elämän edellytykset, ruoka, juoma ja lepo ja vaatteet ja asumus on tyydytetty. Tämän janon takia on kehitetty filosofioita. Tunnetuin tätä teemaa käsittelevä on nimeltään eksistentialismi. Sen mukaan ihminen poikkeaa kaikista muista olennoista siinä, että hänet on heitetty olemassaoloon, eksistenssiin, mutta hänellä ei ole selkeää essentiaa eli olemusta, kuten muilla eläimillä. Hän on olemassa, mutta hän ei tiedä, miksi hän on olemassa, mitä olemusta toteuttamassa hän perimmäältään on olemassa. Se aiheuttaa olemassaolon ahdistusta, angstia. Sen poistamiseksi ihminen yrittää keksiä erilaisia ajanvietettä, puuhaa, jonka avulla hän yrittää unohtaa sen, että hänen elämällään ei ole tarkoitusta. Se voi auttaa jonkin aikaa, mutta pohjimmiltaan se vie turhuuteen ja kyllästymiseen. Tähän havahtuminen on kuitenkin useimmille liian kipeätä. He yrittävät tukahduttaa ja unohtaa elämänsä tarkoituksettomuuden paneutumalla erilaisiin puuhiin ja pyrintöihin yhä tiiviimmin. Mutta tarkoituksen jano ei sillä tyydyty vaan korkeintaan turtuu.

Kristillisen teologian mukaan tuo eksistentiaalinen angsti johtuu siitä, että ihminen on luotu Jumalan kuvaksi, elämään Luojansa yhteydessä. Siksi vain Jumala voi tyydyttää ihmisen sielun nälän ja janon.

Tähän liittyy Jeesuksen huuto pääsiäisjuhlien päätöspäivän puheessaan: "Jos jonkun on jano, tulkoon minun luokseni ja juokoon." Hänessä koko olemassaolon ja myös ihmisen olemassaolon syvin merkitys on tullut ihmiseksi, ihmisten tasolle ja heidän tavoitettavakseen. Tämä johtuu siitä,

että Jeesus on ihmiseksi tullut Sana eli jumalallinen Logos tai jumalallinen Järki, jonka kautta kaikki on luotu. Ihminen kohtaa hänessä Luojaansa, joka on hänet luonut. Siksi Jeesuksesta ihminen löytää todellisen olemuksensa, joka taas on Jumalan kuvana oleminen, suhteessa oleminen Luojaan, niin kuin peili heijastaa kuvattavaansa.

Jeesuksessa on myös Jumalan rakkaus. Se juottaa janoisen, sillä ihmisen perimmäisiä tarpeita on rakastetuksi tuleminen.

Elävä vesi on Pyhä Henki

Jeesuksen kautta kohdattava Jumalan rakkaus ei kuitenkaan ole pelkästään tunne. Se elävä vesi, jolla Jeesus juottaa janoavan, on perimmiltään Jumala itse, Pyhä Henki. Se käy ilmi jakeesta 39:

Tällä Jeesus tarkoitti Henkeä, jonka häneen uskovat tulisivat saamaan. Vielä ei Henki ollut tullut, koska Jeesusta ei vielä ollut kirkastettu (Joh. 7:39)

Nyt Jeesus on kuitenkin ”kirkastettu”. Hän on kuollut ja ylösnoussut ja mennyt taivaaseen Isänsä luo. Sieltä hän lähettää Pyhän Henkensä jokaisen häneen uskovan sydämeen. Näin toteutuu Vanhan testamentin ennustus Messiaasta:

Kuulkaa, kaikki janoiset! Tulkaa veden ääreen! Te, joilla ei ole rahaa, tulkaa, ostakaa viljaa ilmaiseksi, syökää, ottakaa maksutta viiniä ja maitoa! Miksi punnitsette hopeaa maksuksi siitä, mikä ei ole leipää, vaihdatte työstä saamanne palkan siihen, mikä ei tee kylläiseksi? Kuulkaa minua, niin saatte syödä hyvin, te saatte nauttia parhaista herkuista. Kuulkaa minua, tulkaa minun luokseni, kuulkaa, niin te saatte elää! (Jes. 55:1-3)

Jos sinulla on elämän jano, tule Jeesuksen luo. Älä käytä rahojasi ja vaivaasi tavaraan ja puuhasteluun, sillä ne eivät kuitenkaan voi ruokkia sielusi perimmäistä nälkää. Sen voi tehdä vain Jeesus, koska vain hänessä Jumala on tullut ihmiseksi, ihmisen tasolle ja tavoitettavaksi. Ei haittaa, vaikka sinulla ei ole mitään, millä voisit ansaita hänen hyväksyntänsä. Et tarvitse rahaa, et hurskautta, et viisautta. Pyydä häneltä, että hän antaisi sinulle uskon, antaisi sinulle sitä elävää vettä, joka on Jumala itse.